

ОФІЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

- *Про стан та перспективи розвитку досліджень у галузі наносистем і наноматеріалів в Україні (доповідач — академік НАН України А.Г. Наумовець)*
- *Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач — член-кореспондент НАН України В.Л. Богданов)*
- *Кадрові та поточні питання*

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ 14 січня 2015 року

Перед початком засідання Президії НАН України академік НАН України Б.Є. Патон поздоровив директора Інституту історії України НАН України академіка НАН України В.А. Смоля з нагородженням його орденом князя Ярослава Мудрого II ступеня за визначний особистий внесок у розвиток національної науки, дослідження історичної спадщини українського народу, багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність (Указ Президента України від 30.12.2014 № 968/2014).

* * *

На засіданні Президії НАН України 14 січня 2015 р. члени Президії НАН України та запрошені заслухали наукову доповідь співголови Міжвідомчої науково-координаційної ради з організації та супроводу виконання завдань і заходів Державної цільової науково-технічної програми «Нанотехнології та наноматеріали» — голови Наукової ради цільової комплексної програми фундаментальних досліджень НАН України «Фундаментальні проблеми наноструктурних систем, наноматеріалів, нанотехнологій» академіка НАН України **Антон Григоровича Наумовця** про стан та перспективи розвитку досліджень у галузі наносистем і наноматеріалів в Україні (докладніше див. с. 24).

У процесі виконання цих програм отримано вагомі результати, які сприяли реалізації багатьох пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, таких як фундаментальні наукові дослідження з найважливіших проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави, енергетика та енергоефективність, науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань, нові речовини і матеріали. Упродовж 2010–2014 рр. у

рамках програм було виконано понад 120 проєктів, у яких брали участь співробітники 43 наукових установ 9 відділень НАН України.

В обговоренні доповіді взяли участь академік НАН України Б.Є. Патон, заступник директора з наукової роботи Державного підприємства НДІ «Оріон» М.С. Болтовець, технічний директор Науково-виробничого підприємства ТОВ «Олтест» кандидат технічних наук О.А. Орнадський, завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицьової хірургії Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця член-кореспондент НАМН України В.О. Маланчук, заступник директора Державного науково-контрольного інституту біотехнології і штамів мікроорганізмів Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України член-кореспондент НААН України В.О. Ушкалов, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця доктор медичних наук А.В. Борисенко, директор Інституту медицини праці НАМН України, радник Президії НАН України академік НАН України Ю.І. Кундієв, академік-секретар Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України, директор Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України академік НАН України С.В. Комісаренко, президент Національної академії медичних наук України академік НАМН України А.М. Сердюк.

У виступах було зазначено, що сьогодні більшість експертів у галузі науково-технічної політики, стратегічного планування та інвестування констатують широке і системне використання наноструктурованих матеріалів, виробів і методів їх отримання в усіх сферах науки, виробництва, оборони, медицини, побуту тощо. Саме тому починаючи з 2003 р. в НАН України пріоритетними стали дослідження в галузі нанотехнологій, і за ініціативи академіка НАН України А.П. Шпака було запроваджено відповідну академічну програму. П'ять років тому постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Державну цільову науково-технічну програму «Нанотехнології та наноматеріали», в якій Національна акаде-

Виступ академіка НАН України Антона Григоровича Наумовця

мія наук України була визначена державним замовником, а також започатковано чергову цільову комплексну програму фундаментальних досліджень НАН України «Фундаментальні проблеми наноструктурних систем, наноматеріалів, нанотехнологій».

Президія НАН України позитивно оцінила наведені в доповіді керівника цих двох програм академіка НАН України А.Г. Наумовця основні результати їх виконання, відзначивши наполегливу працю українських учених та значущість одержаних ними результатів, й підкреслила, що цей напрям діяльності Академії вже став її візитною карткою.

У виступах було наголошено, що дослідження, які виконувалися в рамках зазначених програм, дійсно мають комплексний і масштабний характер. Відзначалося, що наукові ради програм на високому рівні здійснювали координаційну та організаційну діяльність, і це дало змогу отримати вагомні результати, які або є перспективними для проведення подальших досліджень, або готовими до впровадження у практику. Вже сьогодні є певні позитивні приклади, коли наукові розробки за результатами виконання проєктів програм ефективно працюють у промисловості, енергетиці, медицині та інших сферах економіки. Однак обсяги цього впровадження мають бути набагато більшими, і виконавцям програм слід приділити

цьому питанню першочергову увагу. Крім того, було наголошено, що результати досліджень за цими програмами, представлені на багатьох престижних міжнародних конференціях з нанотематики, дістали високу оцінку провідних світових фахівців у цій галузі, зокрема з Німеччини, Франції, Росії, Білорусі.

Президія НАН України підтримала пропозиції щодо продовження досліджень у галузі нанотехнологій і наноматеріалів у рамках нової цільової програми «Фундаментальні проблеми створення нових наноматеріалів і нанотехнологій», яка має бути спрямована не лише на забезпечення подальшого розвитку фундаментальних досліджень, а й на ефективну комерціалізацію прикладних науково-технічних розробок, і ухвалила проекти відповідних постанов.

* * *

Далі члени Президії НАН України заслухали інформацію про:

- затвердження плану підготовки питань для розгляду на засіданнях Президії НАН України у 2015 році;
- виконання Указу Президента України від 12.01.2015 № 7/2015 «Питання підготовки та видання Великої української енциклопедії», яким внесено ряд змін до попереднього Указу Президента України від 02.01.2013 № 1/2013, зокрема підтримано пропозицію НАН України щодо продовження терміну підготовки Енциклопедії в електронному та паперовому вигляді до 2026 р.;
- зміни і доповнення, що вносяться до актів НАН України з питань кадрового забезпечення;
- стан підготовки до виборів до складу НАН України;
- фінансування НАН України у 2015 році.

* * *

Крім того, Президія НАН України ухвалила низку організаційних і кадрових рішень.

Затверджено:

- доктора технічних наук **Нікітіна Юрія Олександровича** на посаді завідувача відділу інновацій та трансферу технологій Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України;
- доктора фізико-математичних наук **Денисова Віталія Юрійовича** на посаді завідувача відділу структури ядра Інституту ядерних досліджень НАН України;

- доктора історичних наук **Ковальчук Галину Іванівну** на посаді директора Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

- кандидата історичних наук **Кириленка Олександра Григоровича** на посаді завідувача відділу з охорони інтелектуальної власності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» нагороджено:

- завідувача відділу Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України доктора фізико-математичних наук, професора **Гайдідея Юрія Борисовича** за багатолітню наукову працю, вагомі творчі здобутки в галузі фізики конденсованого стану і фізики нелінійних явищ та особистий внесок у підготовку висококваліфікованих наукових кадрів;

- ректора Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна академіка НАН України **Бакірова Віля Савбановича** за багатолітню плідну педагогічну і наукову діяльність, значні здобутки у підготовці висококваліфікованих фахівців та вагомий внесок у розвиток фундаментальних і прикладних досліджень з пріоритетних напрямів сучасної науки, а також з нагоди 210-річчя від дня заснування Університету.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- працівників Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна — проректора з науково-педагогічної роботи академіка НАН України **Азаренкова Миколу Олексійовича**; завідувача кафедри члена-кореспондента НАН України **Чуєшова Ігоря Дмитровича** — за багатолітню плідну педагогічну і наукову діяльність, значні здобутки у підготовці висококваліфікованих фахівців та вагомий внесок у розвиток фундаментальних і прикладних досліджень з пріоритетних напрямів сучасної науки, а також з нагоди 210-річчя від дня заснування Університету.

Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України нагороджено:

- директора Ужгородського науково-технологічного центру матеріалів оптичних носіїв інформації Інституту проблем реєстрації інформації НАН України доктора фізико-математичних наук, професора **Рубіша Василя Михайловича** за багатолітню плідну працю вченого і педагога та вагомий особистий внесок у розроблення фізичних основ, методів і систем оптичної реєстрації інформації й технологій її довгострокового зберігання;

- завідувача лабораторії Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України доктора технічних

наук **Тельовича Романа Володимировича** за багатолітню плідну наукову працю та вагомий творчий здобуток в галузі термообробки сталей і титанових сплавів;

- провідного наукового співробітника Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України доктора фізико-математичних наук, професора **Кобушкіна Олександра Петровича** за багатолітню плідну наукову працю та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі ядерної фізики;

- працівників Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна — провідного наукового співробітника НДІ астрономії доктора фізико-математичних наук **Бельську Ірину Миколаївну**; доктора фізико-математичних наук, професора **Денисенка Ігоря Борисовича**; кандидата фізико-математичних наук, доцента **Думіна Олександра Миколайовича**; завідувача кафедри доктора біологічних наук, професора **Жмурка Василя Васильовича**; завідувача кафедри доктора технічних наук **Рассомахіна Сергія Геннадійовича** — за багатолітню плідну педагогічну і наукову діяльність, значні здобутки у підготовці висококваліфікованих фахівців та вагомий внесок у розвиток

фундаментальних і прикладних досліджень з пріоритетних напрямів сучасної науки, а також з нагоди 210-річчя від дня заснування Університету.

Подякою НАН України відзначено:

- працівників Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна — доктора фізико-математичних наук, професора **Адаменка Ігоря Миколайовича**; декана факультету доктора фізико-математичних наук, професора **Вовка Руслана Володимировича**; доктора хімічних наук, професора **Дорошенка Андрія Олеговича**; декана факультету доктора технічних наук, професора **Жолткевича Григорія Миколайовича**; доктора фізико-математичних наук, професора **Колчигіна Микола Миколайовича** — за багатолітню плідну педагогічну і наукову діяльність, значні здобутки у підготовці висококваліфікованих фахівців та вагомий внесок у розвиток фундаментальних і прикладних досліджень з пріоритетних напрямів сучасної науки, а також з нагоди 210-річчя від дня заснування Університету.

За матеріалами засідання підготувала О.О. МЕЛЕЖИК